

Nr 1213 Ka

Mariehamn 1978-11-17

Hänvisning 32 § landstingsordningen Till Självstyrelsepolitiska nämnden

Ärende Redogörelse för perioden
01.11.1977-31.10.1978

Enligt 32 § landstingsordningen skall landskapsstyrelsen i början av varje landsting lämna en redogörelse över de självstyrelsepolitiska frågor, som väsentligt kan beröra landskapets författningsenliga rättigheter.

Landskapsstyrelsen överlämnar i sådant avseende nedanstående redogörelse för perioden 01.11.1977 - 31.10.1978.

Sjömansskatten

Det s.k. kompensationsavtalet, för vilket redogjordes i 1977 års berättelse till självstyrelsepolitiska nämnden, ratificerades den 8 maj 1978. En överenskommelse om avtalets praktiska tillämpning ingicks mellan finansministeriet i Helsingfors och budgetdepartementet i Stockholm den 3 augusti, sedan landskapsstyrelsen beretts tillfälle att uttala sig därom.

Redan därförinnan hade förberedelser för verkställigheten vidtagits i det att Ålands skattebyrå med bistånd av sjömansskattekontoret i Göteborg hade sammanställt en förteckning över de åländska sjömän som under år 1976 var anställda på svenska fartyg. På basen härav har sjömansskattekontoret i Göteborg sedermera fastställt vilka sjömansinkomster som skall ligga till grund för ersättningarna till de åländska kommunerna för sjömansskattebortfallet under år 1977. Ärendet hade i början av november avancerat så långt att ersättningsarnas totalbelopp var klart att fastslås av Finlands regering.

Sedan Sveriges regering levererat sin andel kan ärendet överföras till länsstyrelsen i landskapet Åland, som har att utbetala ersättningarna. De belopp kommunerna kommer att erhålla som kompensation för år 1977 uppgår till sammanlagt 1.400.000 mark.

För revision av den finländska sjömansskattelagen föreligger numera ett kommittébetänkande (1978:17), över vilket inbegärts utlåtande av landskapsstyrelsen. Om kommitténs förslag leder till lagstiftning kommer kommunernas andelar i sjömansskatten att stiga med inemot 50 % vid oförändrade sjömansinkomster. Den nya lagen kan träda i kraft tidigast i början av år 1980.

Användningen av Finlands flagga

Den 26 maj 1978 utfärdades en ny flagglag (FFS 380/78), som ersätter lagen den 29 maj 1918 om Finlands flagga. Samtidigt utfärdades en ny förordning om flaggning med Finlands flagga (FFS 383/78). Härvid upphävdes fyra förordningar, bland dem förordningen den 27 april 1934 angående officiell användning av Finlands flagga samt offentlig flaggning med flaggor av andra slag (FFS 178/34), vars tillämpning i landskapet ansetts i någon mån oklar.

I den svenskspråkiga upplagan av den nya förordningen heter det i 1 § att Finlands flagga på de officiella flaggningsdagarna skall hissas "på offentlig byggnad i landskapet Åland". Landskapsstyrelsen avgav i november 1977 utlåtande över förordningsförslaget och framhöll därvid med hänvisning till 11 § 2 mom. 2 punkten självstyrelselagen, att nyssnämnda bestämmelse borde omformuleras så att det skulle framgå att den avser endast landskapets och statens offentliga byggnader. Detta skedde likväl inte, men av flagglagens motivering, där även förordningen berörs, framgår entydligt att stadgandet i fråga ej är avsett att gälla andra än

landskapets och statens offentliga byggnader. Detsamma kan man sluta av stadgandets ordalydelse i den finskspråkiga upplagan.

Officiella flaggningsdagar är enligt den nya förordningen Kalevaladagen, första maj, morsdagen, den 4 juni (arméns fanfest), midsommardagen, självständighetsdagen samt de dagar då riksdagsmannaval för rättas och då republikens president tillträder sitt ämbete. I sitt utlåtande har landskapsstyrelsen föreslagit att ur denna förteckning skulle för landskapets del uteslutas Kalevaladagen, ifall icke Svenska dagen togs med, samt att det icke borde vara tvång att på det demilitariserade Åland fira arméns fanfest genom flaggning på landskapets offentliga byggnader.

När officiell flaggning icke är påbjuden, alltså under andra än de ovannämnda dagarna, kan Ålands flagga användas ensam också på landskapets offentliga byggnader.

Beträffande användningen av Finlands flagga vid offentliga tillfällen gäller rikslagstiftningen också på Åland, enligt 11 § 2 mom. 2 punkten självstyrelselagen. Den nya flaggförordningen medför härvidlag betydande förändringar. Tidigare skulle vid sådana tillfällen riksflaggen alltid hissas om annan flagga användes, och på de allmänna flaggningsdagarna fick enbart riksflaggan användas. Landskapsstyrelsen har redan år 1967 och år 1970 i skrivelser till vederbörande riksmyndigheter yrkat på ändring av dessa bestämmelser så att användningen av Ålands flagga inte skulle inskränkas. Genom den nya flaggförordningen har de anförda önskemålen i huvudsak uppfyllts. På andra än statens eller landskapets offentliga byggnader kan sålunda vid offentlig tillställning även på officiell flaggningsdag användas enbart Ålands flagga och på landskapets offentliga byggnader kan därvid Ålands flagga användas vid sidan av riksflaggan.

Nordiskt samarbete

Samarbetet har för landskapets del bedrivits såsom tidigare. Konkret har det s.k. "skärgårdsprojektet" fortskridit i form av gränsregionalt

samarbete. Landskapsstyrelsen är representerad i ledningsgruppen för projektet. Därjämte har landskapsstyrelsens räkenskapsbyrå utsetts till medelsförvaltare för projektets penningmedel. Åt planeringsbyrån har uppdragits att handha på projektledare ankommande göromål. Under ledningsgruppens överinseende skall de olika projekten bearbetas av sakkunniga.

Under rådets social- och miljöutskotts möte i Mariehamn den 30 maj 1978 hade landskapets företrädare tillfälle att informera om skärgårdsprojektet och dess fortskridande.

Provet i studentexamen i finska

Arbetsgruppen för vilken redogjordes i föregående berättelse överlämnade sin promemoria till undervisningsministern den 13 april 1978. I sin promemoria föreslog arbetsgruppen enhälligt att provet i studentexamen i finska bör för alla abiturienter förnyas sålunda att det omfattar en grunddel i vilken abiturienterna antingen underkänns eller godkänns samt en överkurs med gängse bedömning.

Det åländska förslaget om möjlighet för de åländska abiturienterna att skriva ett annat språk än finska omfattades icke av arbetsgruppens majoritet utan de åländska representanterna i arbetsgruppen blev i minoritet.

Undervisningsministeriet har under sommaren inbegärt yttranden över promemorian, vilka sammanställts under innevarande höst.

Lantrådet och utbildningschefen besökte undervisningsministern den 6 september för att diskutera ärendets fortsatta behandling. Ministern uttalade sig för att landskapets skolproblem i princip inte bör sammankopplas med rikets. Beslut i ärendet har ännu ej fattats.

Radio- och TV-frågan

I anledning av landstingets hemställan den 10 februari 1978 rörande en "allsidig utredning av möjligheterna för självstyrelseförvalt-

ningen att helt eller delvis övertaga ansvaret för etermedieverksamheten inom Åland" har landskapsstyrelsen låtit lagberedningen uppgöra en utredning över tänkbara alternativa former för ett landskapsinflytande över verksamheten. Landskapsstyrelsen har låtit inbegära yttrande över utredningen av utbildningsavdelningen, Ålands Kulturråd, kansliavdelningen, programnämnden och redaktionen för lokalradion, vilka alla förordat utökad åländskt inflytande över etermedieverksamheten i någon form. Landskapsstyrelsen räknar med att inom den närmaste framtiden taga ställning till på vilket sätt frågan om landskapsinflytande skall drivas vidare.

Frimärksfrågan

Den i föregående berättelse nämnda arbetsgruppen för utredning av möjligheterna att utge frimärken för Åland avgav den 22 juni 1978 sitt betänkande till post- och telegrafstyrelsen.

Arbetsgruppen sammanfattade sitt ställningstagande i tio punkter som i korthet går ut på

- att varken postala eller filatelistiska behov talar för utgivande av frimärken med beteckningen "Åland" på en framträdande plats,
- att andra självstyrelsesamfund som ger ut egna frimärken även har eget postverk,
- att inga orsaker föreligger för inrättande av eget postverk på Åland,
- att enligt Världspostunionens regler vid sidan av ursprungslandets namn "Suomi Finland" landskapets namn "Åland" enbart på svenska kan användas ifall beslut fattas om utgivande av dylika frimärken,
- att det ej finns skäl för att utge frimärken i bruksfrimärkenas parallellserie, tilläggsavgiftsbelagda frimärken, postkort och aerogram separat för Åland,
- att specialfrimärken med anledning av betydande händelser i landskapet kan utges på samma grunder som i riket, samt

- att, ifall vederbörligt beslut fattas om utgivande av ifråga-
varande åländska frimärken, det praktiska genomförandet kan
ordnas enligt ett föreslaget mönster.

I sitt yttrande till trafikministeriet 2 augusti 1978 förenade
sig post- och telegrafstyrelsen om arbetsgruppens ställningstaganden.
Därtill konstaterade post- och telegrafstyrelsen att det ej ligger
inom dess befogenhetsgränser att fatta ett principbeslut i frågan
huruvida sådana frimärken skall utges eller ej.

Trafikministeriet inbegärde den 1 september 1978 landskapsstyre-
sens yttrande i ärendet. Landskapsstyrelsen har avgivit yttrande
till trafikministeriet.

I sitt yttrande har landskapsstyrelsen upprepat uppfattningen
att självstyrelsen som sådan bör vara motiv nog för att bifalla
framställningen. På grund av frågans principiella bärvidd har dock
landskapsstyrelsen föreslagit att med vidare praktiska och detal-
jerade argumenteringar skulle anstå intill detta principbeslut är
fattat. Landskapsstyrelsen har lika som arbetsgruppen ansett att
sådant beslut tillkommer statsrådet att fatta.

Trafikministeriet har ännu ej tagit ställning i ärendet.

L a n t r å d

Alarik Häggblom

Kanslichef

Gunnar Jansson

B.D. 6737/630-78

1978-79 Lt - SjpN.

SJÄLVSTYRELSEPOLITISKA NÄMNDENS YTTRANDE
över landskapsstyrelsens vid landstingsåret
1978-79 enligt 32 § landstingsordningen av-
givna redogörelse.

Landskapsstyrelsen har den 17 november 1978 till självstyrelsepolitiska
nämnden lämnat i 32 § landstingsordningen förutsatt redogörelse avseende
perioden 1.11 1977 - 31.10 1978. Självstyrelsepolitiska nämnden har över
redogörelsen hört lantrådet Alarik Häggblom, kanslichefen Gunnar Jansson,
lagberedningschefen Christer Jansson, regionplanechefen Stig Svahnström,
utvecklingsplaneraren Yngve Mörn, utbildningschefen Lennart Winqvist, pla-
neringsrådets ordförande lantmäteringenjören Bertel Fagerlund samt rektor
vid Ålands lyceum Börje Karlsson. Nämnden har beslutat att avgiva särskilt
yttrande till landstinget. I berättelsen redogörs för ärenden, av vilka fler-
talet behandlats redan i tidigare redogörelser. Utöver de i redogörelsen
nämnda ärendena har nämnden diskuterat de åtgärder, som sjöfartsstyrelsen vid-
tagit i den åländska skärgården, genom anbringande av förtöjningsanordningar.

Sjömansskatten.

Landskapsstyrelsen redogör för situationen i fråga om verkställigheten av
det s.k.kompensationsavtalet mellan Finland och Sverige beträffande de er-
sättningar som skall utgå till de åländska kommunerna för bortfallet av
sjömansskatt för åländska sjömän anställda i svenska handelsflottan. Här-
utöver kan i fråga om nuläget antecknas, att enligt riksmyndigheternas upp-
fattning utbetalningen av ersättningarna fordrar att beloppet skall intagas
i statsbudgeten. Nämnden konstaterar också att anslag upptogs i fjärde till-
lägg till statsförslaget 1978.

Användningen av Finlands och Ålands flagga.

Såsom landskapsstyrelsen i redogörelsen framhåller har den svenskspråkiga
texten i riksförordningen om flaggning med Finlands flagga (FFS 383/78)
fått en missvisande utformning såvitt gäller användningen av Finlands flagga
"på offentlig byggnad i landskapet Åland". Nämnden ansluter sig till land-
skapsstyrelsens uppfattning att flaggningen med Finlands flagga på de offi-
ciella flaggdagarna icke avsett gälla andra än landskapets och statens offent-
liga byggnader. Oaktat i förslaget till revision av självstyrelselagstiftningen
föreslås reformer i fråga om bestämmelserna i användningen av rikets och
Ålands flagga borde för tydlighetens skull den nuvarande svenskspråkiga tex-